

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów prawa spółek (tekst jednolity)

(COM(2015) 616 final – 2015/0283 (COD))

(2016/C 264/10)

Sprawozdawca: Jorge PEGADO LIZ

Współsprawozdawcy: Roger BARKER i Christophe LEFÈVRE

Dnia 29 kwietnia 2016 r. Rada, działając na podstawie art. 50 ust. 1 i ust. 2 lit. g) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów prawa spółek (tekst jednolity)

(COM(2015) 616 final – 2015/0283 (COD)).

Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię w dniu 13 kwietnia 2016 r.

Na 516. sesji plenarnej w dniach 27–28 kwietnia 2016 r. (posiedzenie z dnia 27 kwietnia 2016 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 223 do 2 (8 osób wstrzymało się od głosu) przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES w pełni popiera działania mające na celu konsolidację, ujednoczenie i, co za tym idzie, uproszczenie tekstu wniosku dotyczącego niektórych aspektów prawa spółek (COM(2015) 616 final), które są zgodne z uwagami przekazywanymi wielokrotnie w opiniach Komitetu.

1.2 Po szczegółowym przeanalizowaniu konsolidowanych tekstów i wszystkich propozycji nowych tekstów jednolitych EKES może zapewnić, że oprócz szczegółowych kwestii wspomnianych w pkt 4.2 nie znalazł żadnego błędu formalnego.

1.3 EKES zaleca, aby tabelę korelacji znajdującą się w załączniku IV opracować w dwóch częściach, które umożliwią również porównanie nowych artykułów ze starymi, a nie tylko starych z nowymi.

1.4 Poza tym EKES oczekuje bardziej ambitnych działań mających na celu kodyfikację aspektów, które nadal pozostają rozproszone w innych instrumentach prawnych, w szczególności wspomnianych w dyrektywach wymienionych w pkt 4.4.

1.5 Komitet pragnie, aby wraz z istotną zmianą nowego tekstu uwzględniono propozycje, które formułował od wielu lat w odniesieniu do każdej dyrektywy będącej przedmiotem prac Komisji, w szczególności w ramach opinii wskazanych w pkt 4.8.

2. Przedmiot i cel wniosku Komisji

2.1 W uzasadnieniu wniosku Komisji (COM(2015) 616 final z dnia 3 grudnia 2015 r.) stwierdza się:

„Celem niniejszego wniosku jest ujednoczenie szóstej dyrektywy Rady z dnia 17 grudnia 1982 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu dotyczącej podziału spółek akcyjnych (82/891/EWG), jedenastej dyrektywy Rady z dnia 21 grudnia 1989 r. dotyczącej wymogów ujawniania informacji odnośnie do oddziałów utworzonych w państwie członkowskim przez niektóre rodzaje spółek podlegające prawu innego państwa (89/666/EWG), dyrektywy 2005/56/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie transgranicznego łączenia się spółek kapitałowych, dyrektywy 2009/101/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 września 2009 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w państwach członkowskich od spółek w rozumieniu art. 48 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności, dla zapewnienia ochrony interesów zarówno wspólników, jak i osób trzecich, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/35/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. dotyczącej łączenia się spółek akcyjnych, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/30/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w państwach członkowskich od spółek w rozumieniu art. 54 akapit drugi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w celu uzyskania ich równoważności, dla ochrony interesów zarówno wspólników, jak i osób trzecich w zakresie tworzenia spółki akcyjnej, jak również utrzymania i zmian jej kapitału”.

2.2 Mając na uwadze, że tekst dotyczy ujednoczenia, Komisja podkreśla, że „nowa dyrektywa zastąpi włączone do niej akty; niniejszy wniosek całkowicie zachowuje treść ujednoczanych aktów, zbiera je więc jedynie razem, dokonując tylko takich formalnych zmian, jakie wynikają z samego zadania ujednoczenia”, jednocześnie ujednoczenie to odbywa się „w pełnej zgodności z normalną procedurą przyjmowania aktów Unii”. Stwierdzenie to uzasadnia wydanie opinii przez EKES, chociaż chodzi o procedurę przyśpieszoną stosowaną w celu szybkiego przyjęcia aktów ujednoczonych, jak przewidziano w porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 20 grudnia 1994 r. między Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją, które nadal obowiązuje i zostało wzmocnione ostatnim porozumieniem międzyinstytucjonalnym zawartym między tymi samymi instytucjami ⁽¹⁾.

2.3 W istocie celem prac związanych z kompilacją, uporządkowaniem i ujednoczeniem europejskiego prawa spółek jest sprawienie, by przepisy Unii Europejskiej obowiązujące w tej dziedzinie prawa były prostsze w interpretacji, transpozycji, stosowaniu i wdrażaniu.

2.4 EKES w swoich licznych opiniach sugerował, zalecał i prosił, aby starania europejskiego prawodawcy zmierzały w tym kierunku i zawsze popierał te wysiłki. Wobec tego EKES całkowicie popiera prace podjęte przez Komisję nad tym wnioskiem, w szczególności z uwagi na fakt, że dotyczy on dziedziny, w której uproszczenie przyniesie korzyści dla wszystkich: przedsiębiorstw, pracowników, konsumentów i ogółu obywateli, lecz również, w szczególności, dla sędziów, adwokatów, notariuszy, czyli ogólnie dla wszystkich specjalistów zajmujących się zawodowo stosowaniem prawa spółek.

3. Historia i rozwój prawa spółek w Unii Europejskiej

3.1 W pierwszym traktacie rzymskim z 1957 r. ustanawiającym EWG położono podstawy pod zaczątki prawa spółek, które ograniczały się do art. 48–66 Traktatu EWG. Idea zbliżenia krajowych przepisów ustawodawczych dotyczących poszczególnych aspektów prawa spółek pojawia się dopiero w traktacie podpisanym w Maastricht w dniu 7 lutego 1992 r., w szczególności w art. 94–97 w nowym brzmieniu (pochodzących z Jednolitego aktu europejskiego) w sprawie zbliżenia przepisów w celu realizacji jednolitego rynku, oraz w art. 39–55 WE w nowym brzmieniu (zastępujących dawne art. 48–66 Traktatu EWG).

3.2 W ten sposób, począwszy od pierwszej dyrektywy Rady 68/151/EWG z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w państwach członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności w całej Wspólnocie, dla zapewnienia ochrony interesów zarówno wspólników, jak i osób trzecich (Dz.U. L 65 z 14.3.1968, s. 8), w dziesiątkach dyrektyw, rozporządzeń i zaleceń próbowano dokonać regulacji niektórych aspektów prawa spółek w Europie, które są powiązane z wprowadzeniem jednolitego rynku, przez zbliżenie ustawodawstw krajowych lub przez próby harmonizacji tego prawa, lecz nigdy nie próbowano opracować prawdziwego kodeksu ujednoczającego prawo spółek w Europie.

3.3 Praca podjęta przez Komisję w ramach przedmiotowego wniosku nie ma ambicji ujednoczenia wszystkich dyrektyw dotyczących poszczególnych aspektów prawa spółek. W istocie skupia się ona wyłącznie na aspektach będących przedmiotem następujących sześciu dyrektyw:

- szóstej dyrektywy Rady z dnia 17 grudnia 1982 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu dotyczącej podziału spółek akcyjnych (82/891/EWG),
- jedenastej dyrektywy Rady z dnia 21 grudnia 1989 r. dotyczącej wymogów ujawniania informacji odnośnie do oddziałów utworzonych w państwie członkowskim przez niektóre rodzaje spółek podlegające prawu innego państwa (89/666/EWG),
- dyrektywy 2005/56/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie transgranicznego łączenia się spółek kapitałowych,
- dyrektywy 2009/101/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 września 2009 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w państwach członkowskich od spółek w rozumieniu art. 48 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności, dla zapewnienia ochrony interesów zarówno wspólników, jak i osób trzecich,
- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/35/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. dotyczącej łączenia się spółek akcyjnych,

⁽¹⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2f%2fEP%2f%2fNONGML%2bCOMPARL%2bPE-575.118%2b03%2bDOC%2bPDF%2bV0%2f%2fEN>

— dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/30/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w państwach członkowskich od spółek w rozumieniu art. 54 akapit drugi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w celu uzyskania ich równoważności, dla ochrony interesów zarówno wspólników, jak i osób trzecich w zakresie tworzenia spółki akcyjnej, jak również utrzymania i zmian jej kapitału.

3.4 Prace odbyły się na podstawie wstępnej konsolidacji, w 23 językach urzędowych, dyrektyw 82/891/EWG, 89/666/EWG, 2005/56/WE, 2009/101/WE, 2011/35/UE oraz 2012/30/UE i aktów je zmieniających. Korelacja pomiędzy starą i nową numeracją została określona w tabeli zawartej w załączniku IV do przyszłej dyrektywy.

4. Ocena wniosku

4.1 Jak wspomniano powyżej, EKES popiera bez zastrzeżeń działania podjęte w celu konsolidacji, ujednoczenia i uproszczenia tekstu będącego wynikiem tych prac.

4.2 Po szczegółowym przeanalizowaniu konsolidowanych tekstów i wszystkich propozycji nowych tekstów ujednoczonych EKES może zapewnić, że oprócz poniższych uwag nie znalazł żadnego błędu formalnego:

— ujednoczenie motywu 3 dyrektywy 2005/56/WE zawiera słowo „określić” zamiast „ustanowić”,

— art. 10 ust. 2 dyrektywy 89/666/EWG nie został ujednoczony we wniosku dotyczącym dyrektywy,

— w motywach 48, 62, 65, 66 i 80 Komisja powinna potwierdzić, czy odniesienia do poszczególnych aktów prawnych odpowiadają faktycznie najnowszym środkom wprowadzonym w poszczególnych dziedzinach – np. w motywie 48 odniesienie do dyrektywy w sprawie nadużyć na rynku powinno zostać uaktualnione poprzez odniesienie do rozporządzenia w sprawie nadużyć na rynku (tzn. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenia w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylającego dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE),

— tytuł rozdziału III powinien precyzować, że chodzi o jawność „w celu ochrony stron trzecich”; jeśli natomiast jawność, o której jest tu mowa, miała być zapewniona z korzyścią także dla akcjonariuszy, to czy w art. 13 lit. f) nie należałoby wspomnieć także o dyrektywach 2013/24/UE i 2014/95/UE?

4.3 EKES zaleca, aby tabelę korelacji znajdującą się w załączniku IV opracować w dwóch częściach, które umożliwią również porównanie nowych artykułów ze starymi, a nie tylko starych z nowymi.

4.4 Poza tym EKES oczekuje bardziej ambitnych działań mających na celu kodyfikację aspektów, które nadal pozostają rozproszone w innych instrumentach prawnych, w szczególności wspomnianych w następujących dyrektywach:

— dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/76/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie zmiany dyrektyw 2006/48/WE oraz 2006/49/WE w zakresie wymogów kapitałowych dotyczących portfela handlowego i resekurytyzacji oraz przeglądu nadzorczego polityki wynagrodzeń,

— dyrektywie 2007/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie wykonywania niektórych praw akcjonariuszy spółek notowanych na rynku regulowanym,

— dyrektywie 2004/25/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie ofert przejęcia,

— dyrektywie 2001/86/WE z dnia 8 października 2001 r. uzupełniającej statut spółki europejskiej w odniesieniu do uczestnictwa pracowników,

— dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/102/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie prawa spółek, dotyczącej jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością,

— ósmej dyrektywie Rady 84/253/EWG z dnia 10 kwietnia 1984 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu w sprawie zatwierdzania osób odpowiedzialnych za dokonywanie ustawowych kontroli dokumentów rachunkowych,

- siódmej dyrektywie Rady 83/349/EWG z dnia 13 czerwca 1983 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych,
- czwartej dyrektywie Rady 78/660/EWG z dnia 25 lipca 1978 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek.

4.5 W programie prac Komisji na 2015 r. (COM(2014) 910 final) w załączniku III pkt 45 Komisja zapowiedziała również ujednoczenie dyrektywy 2009/102/WE w sprawie prawa spółek, dotyczącej jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością.

4.6 EKES z zadowoleniem przyjął fakt uwzględnienia przez Komisję niektórych zaleceń grupy roboczej ds. uproszczenia prawa spółek w ramach inicjatywy SLIM dotyczącej uproszczenia pierwszej i drugiej dyrektywy w dziedzinie prawa spółek, w dyrektywach 2003/58/WE i 2006/68/WE.

4.7 W odniesieniu do każdej z dyrektyw będących przedmiotem prac Komisji EKES wydawał opinie, które nie zawsze były uwzględniane w całości. Komitet pragnie, aby Komisja należycie uwzględniła przy okazji istotnych zmian nowego tekstu propozycje przedstawiane przez EKES od wielu lat, których nie wzięto pod uwagę w bieżących pracach.

4.8 W szczególności są to opinie:

- z dnia 24.9.1987 r., Dz.U. C 319 z 30.11.1987, s. 61, sprawozdawca: p. Jean PARDON,
- z dnia 28.4.2004 r., Dz.U. C 117 z 30.4.2004, s. 43, sprawozdawca: María Candelas SANCHEZ MIGUEL,
- z dnia 30.5.2007 r., Dz.U. C 175 z 27.7.2007, s. 33, sprawozdawca: María Candelas SANCHEZ MIGUEL,
- z dnia 25.2.2009 r., Dz.U. C 218 z 11.9.2009, s. 27, sprawozdawca: María Candelas SANCHEZ MIGUEL,
- z dnia 15.6.2011 r., Dz.U. C 248 z 25.8.2011, s. 118, sprawozdawca: Miklós PÁSZTOR,
- z dnia 12.12.2012 r., Dz.U. C 44 z 15.2.2013, s. 68, sprawozdawca: Lena RUSENOWA.

Bruksela, dnia 27 kwietnia 2016 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Georges DASSIS
